

Kitabxanalar xalqın elmi, intellektual və mədəni inkişafında mühüm rol oynayır

—Azərbaycan xalqının milli sərvətlərindən biri də onun milli kitabxanalarıdır. Xalqımızın yaratdığı qiymətli tarixi-mədəni, ədəbi-bədii və elmi irsin toplanıb saxlanması, nəsilən-nəsilə çatdırılmasında və cəmiyyətin intellektual mənəvi potensialının artırılmasında kitabxanalarımız əvəzsiz rol oynayır.

Azərbaycan qədim dövrlərdən başlayaraq, öz yüksək kitab mədəniyyəti ilə seçilmiş və zəngin kitabxanaları ilə tanınmışdır. XIX əsrdə Azərbaycanca neft sənayesinin yüksəlişi və ictimai-siyasi həyatda baş verən dəyişikliklər, ölkəmizdə maarifçilik hərəkatının güclənməsi, mədəniyyət mərkəzləri kimi tanınan şəhərlərdə kitabxanalar şəbəkəsinin yaradılması və genişləndirilməsinə gətirib çıxarmışdır. XX əsrdə isə milli kitabxana mədəniyyəti tarixinin yadda qalan hadisəsi baş vermiş və respublikamızın ən böyük kitab xəritəsi yaradılmış, bütün bölgələri əhatə edən kitabxanalar şəbəkəsi qurulmuş və mərkəzləşdirilmiş kitabxanaların maddi-texniki bazası möhkəmləndirilmişdir.

Ölkəmizdə kitabxanalar şəbəkəsinin ən yüksək inkişaf dövrü ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə başladı. Ulu öndərimizin bu sahəyə göstərdiyi diqqət və qayğısı sayəsində kitabxanaların maddi-texniki bazası möhkəmlənməyə başladı, kitabxana işçilərinin əməkhaqları tədricən artırıldı. 1996-cı ildə Azərbaycan hökuməti ölkəmizdə kitabxana işinin vəziyyəti və onun yaxşılaşdırılması haqqında qərar qəbul etdi. 1998-ci ilin dekabrında "Kitabxana işi haqqında" qanun qəbul edildi və 1999-cu ilin mart ayında həmin qanun Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı ilə qüvvəyə mindi. Bütün bu qərarlar kitabxana fondunun qorunub saxlanması, onların təchizatının yaxşılaşdırılmasında mühüm rol oynadı.

Ümummilli liderin layiqli davamçısı İlham Əliyevin prezident seçilməsi bütün sahələrdə olduğu kimi, elmi-mədəni sərvətlərdən hərtərəfli istifadə imkanlarının genişləndirilməsi, Azərbaycan kitabxanalarının dünya informasiya məkanında layiqli yer tutma-

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini əldə etdikdən sonra bütün sahələrdə olduğu kimi, kitabxana işi sahəsində də köklü dəyişikliklər dövrü başlamışdır. Cəmiyyətdə mühüm sosial funksiyaları yerinə yetirən kitabxanalar insan amilinin formalaşmasında, elmi-texniki tərəqqinin sürətləndirilməsində, ölkəmizin iqtisadi, sosial və mədəni inkişafında yaxından iştirak edir, milli dövlətçilik ideyalarının aşılmasında mühüm rol oynayır.

Bu gün Bakı şəhərində öz layiqli işi ilə seçilən, fəaliyyətini müasir dövrün tələblərinə uyğun quran kitabxanalardan biri də Xətai rayon MKS-dir. Kitabxananın direktoru Oruc Quliyevlə görüşümüzdə Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin fəaliyyəti və ötən 2014-cü ildə görülmüş işlər, həyata keçirilən tədbirlər barədə məlumat verməsini xahiş etdik:

sında mühüm rol oynadı. Azərbaycan Prezidentinin "Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında" 2004-cü il 12 yanvar və 2005-2006-cı illərdə Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə çapı nəzərdə tutulan əsərlərin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında 2004-cü il 17 dekabr tarixli sərəncamına əsasən 9 milyondan çox ədəbiyyat çap olunmuş və ölkə kitabxanalarına hədiyyə edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi müvafiq qanunlarla birlikdə, Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə dövlət proqramı hazırlayıb həyata keçirmişdir. Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xəşməramlı səfəri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın elmin, təhsilin və mədəniyyətin inkişafına göstərdiyi böyük qayğı və dəstək kitabxanalarımızın inkişafına və Azərbaycanda nəşr olunan kitabların dünyada tanınmasında mühüm rol oynamışdır.

Ölkəmizdə kitabxana sisteminin inkişafı üçün kitabxana-informasiya sahəsində yeni dövlət proqramının hazırlanması, 2015-2020-ci illəri əhatə edəcək bu proqramın qəbul edilməsi Azərbaycanda kitabxana-informasiya sisteminin təkmilləşməsinə, dünyanın ən qabaqcıl texnologiyaları ilə kitabxanalarımızın təchiz edilməsinə gətirib çıxaracaq, informasiya cəmiyyətində kitabxanaların rolunun artmasını təmin edəcək.

Daim yeniləşməyə, inkişaf və təqviyə can atan Xətai rayon MKS 1975-ci ildən fəaliyyətədir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Xətai rayon MKS

Bakı şəhərində ilk və yeganə sistem kimi eksperiment olaraq yaradılmışdır. Fəaliyyəti dövrü ərzində rayon əhalisinin kitabxana-informasiya tələbatının dolğun ödənilməsi, yeni texnologiyaların tətbiqi, şəhərin və rayonun ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakı və s. sahələrdə səmərəli fəaliyyəti ilə seçilmişdir.

2006-cı ildən MKS şəhər kütləvi kitabxanaları içərisində ilkin olaraq yeni texnologiyaların tətbiqinə başlamışdır. ABŞ-ın VTLS-Virtual oxucuların əsasında elektron kataloq yaradılmağa başlanılmış və hazırda MKS-nin fondunda olan çap məhsullarının yarıdan çoxunun bibliografik göstəriciləri kompüterin yaddaşına köçürülərək virtual oxucuların istifadəsinə verilmişdir.

2014-cü ildə Xətai rayon MKS Mərkəzi Kitabxana və 3 filialı ilə birlikdə öz fəaliyyətini daha da genişləndirmiş, oxuculara səmərəli kitabxana-informasiya xidməti göstərməklə yanaşı, yeni iş metodları tətbiq etmiş, müxtəlif tədbirlər keçirməklə əhalini kitabxanalara cəlb etməyə çalışmışdır. 2014-cü ildə Mərkəzi Kitabxananın fondunun ümumi həcmi 92799 nüsxə təşkil etmişdir. Azərbaycan dilində 48610 nüsxə, rus dilində 43692 nüsxə, xarici dillərdə 282, milli azlıqların dilində 215 nüsxə təşkil etmişdir. Yeni daxil olan ədəbiyyatın ümumi sayı 978 nüsxədir. Ötən ildə oxucuların ümumi sayı isə 13115 nəfər olmuşdur. Kitab verilişi isə 108674 nüsxədir.

Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemində bu şöbələr fəaliyyət göstərir: oxuculara xidmət şöbəsi, uşaq şöbəsi, komplektləşdirmə və kitabışləmə, metodika və bibliografiya, informasiya-resurs və kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılması

şöbələri. MKS-nin oxu zalında görüşlər, mühazirələr təşkil edilir. Tanınmış adamlarla görüşlər oxucuların kitablara olan marağını artırır. Oxuculara kitabxana xidmətinin məqsədi onları müntəzəm mütaliyəyə və kitabxanadan istifadə etməyə cəlb etməkdir. Mərkəzi kitabxananın oxuculara xidmət şöbəsinə oxu zalı, abonent və incəsənət bölməsi daxildir. 2014-cü ildə oxucuların mərkəzi kitabxanaya gəlişi 35256 nəfər, kitab verilişi 416507 nüsxə təşkil etmişdir.

Xətai Rayon MKS-nin mərkəzi kitabxanasında ən mühüm yer tutan bölmələrdən biri də Azərbaycan bölməsidir. Azərbaycan bölməsinin fondu çox zəngin olduğundan oxucuların sayı saysız-hesabsızdır. Fondada bədii ədəbiyyatla yanaşı, müasir dünya ədəbiyyatı nümunələri geniş yer tutur. İl ərzində bölməyə yeni kitablar daxil olur. Azərbaycan bölməsində yazıçıların kitablarının sərgisi təşkil olunur ki, o da kitab haqqında məlumat almağı asanlaşdırır.

2014-cü ildə Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli dramaturqu, şairi, nəsrçi, əməkdar incəsənət xadimi Cəfər Cabbarlının 115 illik yubileyi ilə əlaqədar keçirilən şeir müsabiqəsində uşaq şöbəsinin oxucusu, 245 sayılı məktəbin şagirdi Əlizadə Yusif çıxış etdi və fərqlənmə diplomuna layiq görüldü.

Kitabxananın inkişafı və formalaşmasında, oxucu qruplarının tələbatının ödənilməsində kitabxana fondunun öyrənilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xətai rayon MKS-nin fondu Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən MKS-lər içərisində daha yüksək səviyyədə fonda malik olan MKS hesab olunur. İl ərzində kitabışləmə və komplektləşdirmə

şöbəsi MKS-nin struktur bölmələrinin kitab fondunun tərkibinin zənginləşdirilməsində xeyli işlər görmüşdür. Oxucu tələbatının ödənilməsinə yönəldilmiş, sorğuların nəticəsində oxucu marağına uyğun kitab sifarişi nəticəsində xeyli kitab alınmışdır. Hesabat ili dövründə kitabxanaya 414 adda 1266 nüsxə kitab, çoxlu sayda jurnal və digər dövrü mətbuat nəşrləri daxil olmuşdur. İl ərzində 18 adda, 162 nüsxə dünya ədəbiyyatı nümunəsi işlənərək kitab fondlarında yerləşdirilmişdir.

Gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsində kitabxanaların da müstəsna rolu var. MKS-də bu mövzuya dair müxtəlif tədbirlər keçirilmişdir. Bunlardan "Vətənə siper oğullar", "Ölməz qəhrəman", "Ordu xalqın güvənc yeridir" və s. İl ərzində MKS-nin mərkəzi kitabxana və filiallarında Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətini işıqlandıran tədbirlər keçirilir, sərgilər təşkil olunur. Bunlardan "Tarixə gəlişin ilk addımları", "Heydər Əliyev - Azərbaycanın parlaq günəşidir" mövzusunda "dəyirmi masa", "Tariximizin böyük himayədarı" sərgisi, "Tarix yaradan şəxsiyyət" stendi və digər.

Xətai rayon MKS-nin kitabxana işçiləri məktəblilərin şüurlu əməyə cəlb olunmasında fəal iş aparırlar. Bu mövzuda keçirilən tədbirlərdən göstərmək olar: Sərgi - "İnsana ən böyük şərəfdir əmək", "Əmək başucalıdır", "Əmək şərəf işi, şöhrət işidir" və s. Bundan başqa, MKS-nin Mərkəzi Kitabxana və filiallarında Azərbaycanın tanınmış şair və yazıçılarının, tarixi şəxsiyyətlərinin həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş kütləvi tədbirlər, görüşlər də mütəmadi olaraq keçirilir.

Son illər Xətai Rayon Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sisteminin fəaliyyətinin müasir tələblər səviyyəsində olmasında, xidmət səviyyəsinin yüksəlməsində Bakı Şəhər Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin rəisi Əlikram Əliyevin və Xətai Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rəhim Məmmədovun MKS-nin kollektivinə göstərdikləri diqqət və qayğısı əsas rol oynamışdır.